

ཏ་ཁྱེགས་ཕྱི་གསེལ།

455521

ཡུལ་འཕེལ་གྱི་ཆུང་མ་

3

གཞི་ལྟར་བཤམས་པའི་འཇམ་དཔལ་གྱི་མཆོ།

ཡུལ་འཕེལ་གྱི་ཆུང་མ་

ཡུལ་འཕེལ་གྱི་

འཇམ་དཔལ་གྱི་མཆོ།

བསྐྱེད་འཛིན་སྤྱོད་ཆོག་སེ།

མི་ཤིག་གི་ཆུང་མ་

གཙམ་སྒྲིག་པ།	འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ།
主 编：	降边嘉措
ཚམ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་པ།	ངག་དབང་ཕུན་ཚོགས།
责任编辑：	阿旺平措
མཛེས་ཆ་རྒྱས་འགོད་པ།	ཀམ་རྩི་ཆེ་ཆེ་རིང་།
装帧设计：	吾 要

རྩ་རྒྱུག་གི་གསལ་ལ།

*

འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒྲིགས།

མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་གིས་བསྟན་ཞིང་འབྲེམས་སྒྲེལ་བྱས།

(ལེ་ཅིན་རྟ་ཐིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ། རྒྱག་ཨང་100013

ཁ་པར་ཨང་གྲངས་64234411—6511)

མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་གི་སྒྲུལ་འོད་པར་སྒྲིག་ཁང་ནས་པར་བསྒྲིགས།

ཉི་ཞེན་པར་ཁང་ནས་པར་བཏབ།

2000ལོའི་ཟླ་11པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།

2000ལོའི་ཟླ་11པར་ལེ་ཅིན་དུ་པར་ཐངས་དང་པོ་བསྒྲིགས།

དེབ་ཆད་850×1168 1/32 དཔར་ཤོག་25.625

དཔར་གྲངས་0001—3000 དེབ་རེར་རྫོང་39.00

图书在版编目(CIP)数据

赛马称王:藏文/降边嘉措,单增平措编. —北京:

民族出版社,2000.11

(格萨尔精选本)

ISBN 7-105-04107-2

I. 赛... II. ①降... ②单... III. 藏族—英雄史诗—
中国—藏语 IV. 1222.7

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2000)第 46993 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

民族出版社微机照排 迪鑫印刷厂印刷

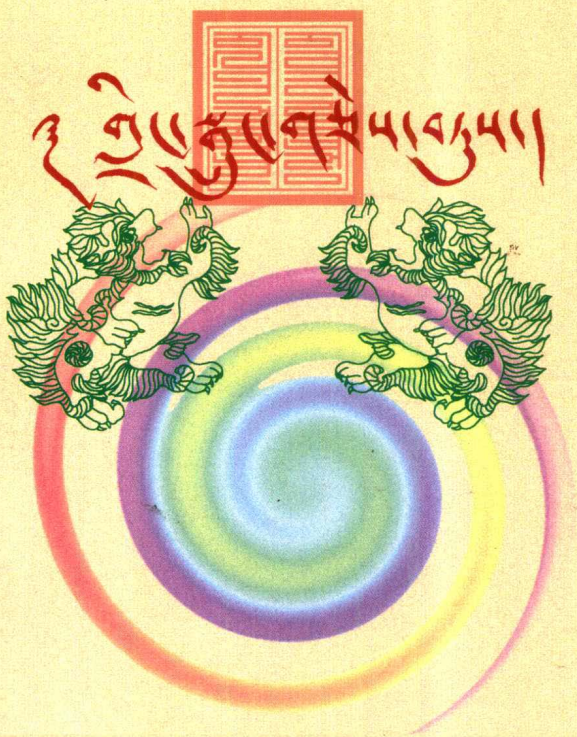
各地新华书店经销

2000 年 11 月第 1 版 2000 年 11 月北京第 1 次印刷

开本:850×1168 1/32 印张 25.625

印数:0001—3000 册 定价:39.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(总编室电话:64212794;发行部电话:64211734)

ཤར་ཁྱུ་བྱ་ལ་ནས་ཁྲིང་ས་གཟིགས།

ཐུན་འབྲུག་མོས་ལྷ་ཉ་ཁྱད་ཁྱད་ཟིན།

ཉ་རྒྱལ་ས་པའི་གཏང་མ་འོ་རུང་ཐོབ།

ཡིང་མོ་སྒྲུབ་ཆམས་ནས་ཉེན་འབྱེལ་ཕྱེལ།

ཐུང་གེ་སར་གསེར་བྱི་ཁྱིལ་གསེལ།

ཡིན་ལྟེ་ལ་ཐུན་པའི་ཉི་ཤུང་ལྟོན།

༡༡། །སྒྲུབ་འགྲོའི་གདམས།

ཡོང་སྒྲུབ་པས་དུ་མའི་གོང་ནས་ཁ་བའི་སྒྲུབ་ས་འདིར་འཆོ་གནས་སྒྲེ་
 འཕེལ་བྱུང་བའི་རང་རེ་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཕྱལ་བྱུང་མི་
 རིགས་གཞན་པ་དང་འདྲ་བར་ལོ་རྒྱུས་ཤིན་དུ་རིང་ཞིང་རིག་གཞུང་སྤྱི་དང་ཕྱེ་
 བཀ་ཀུན་ལ་རང་གི་བྱུང་ཚུངས་མེད་པའི་བྱུང་ཆས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱུག་པའི་མི་
 རིགས་བྱུང་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་རུང་། རང་མི་རིགས་ཤོན་འོ་སློ་ཤོས་ཀྱི་ཆལ་
 ལས་བལྟམས་པའི་གླིང་སྒྲུབ་བཅའ་སྒྲུབ་ཆོས་གངས་ལས་འདས་པ་རྣམས་སྤྱི་
 བཞུར་གྱི་འཕེལ་གྱིང་དུ་མའི་ནང་དཀོས་པའི་དབང་གིས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱབ་མཐའ་ས་
 སོ་དང་སྒྲུར་ནས་དམངས་ཤོད་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ཏེ། བོད་རང་གི་བྱུང་ཚུངས་ཡིན་
 པའི་རིག་གནས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ཅུང་ཉམས་པའི་སྒྲུབ་དཔེ་ཐར་ཐོར་ཤོན་འོ་ཆུལ་དུ་
 ལུས་པ་ལས། དེ་རྣམས་བཞུར་པའི་སྤྱིང་བར་བསྐྱེགས་ནས་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱིས་
 ཞིབ་སྒྲུར་དང་ལེན་གནང་མཁན་མ་བྱུང་སྟབས། སྒྲུབ་དཔེ་གྲགས་ཅན་དེའི་
 ས་ཏི་གང་རུང་ཞིག་ལ་ཆ་རྒྱས་ཡོད་མཁན་མང་ནའང་འགོ་ནས་མཚུགས་པར་ཆ་
 ཚང་རྟོགས་མཁན་ཅུང་བའི་ཞན་ཆ་ཀུན་གྱིས་གཟིགས་པའི་དབང་གིས་ཀྱང་
 དབྱང་མོར་སྤྱི་ནས་མཚུན་སྤྱི་ནས་སྤྱི་དུང་པའི་མང་གཞིའི་ཐོག་ཀྱང་ཤོད་འོ་སློ་ཆོགས་
 ཆན་རིག་ཁང་གི་དབྱ་བྱིད་དང་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཤོས་ཀྱི་ཀྱུ་ཞི་སྤྱི་གཞིན་ང་
 སོ་དང་ག་དབང་འཇིགས་མེད་ལ་སོགས་ཤོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་བྱུགས་ཁུར་ཆེ་
 བའི་མི་དྲག་དུ་མའི་སློ་འདོན་བྱིད་སྒྲུབ་འོག་གི་སར་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཞིབ་
 ཕའི་གཙོ་འགན་ཁུར་ནས་སྤྱིང་སྒྲུབ་ལེགས་སྤྱིག་དང་ཞིབ་འཇུག་ཕྱིད་མཁན་

རྒྱལ་ཡོངས་སྐྱོན་གྱི་མཁས་དབང་རྣམས་གདན་འདྲེན་བྱས་ཐོག་སྤྱི་འཇུག་པ་གྲུ་
 འདེགས་ཀྱིས་«མྱིང་སྤྱང་གཅེས་བརྒྱུས་»ཞེས་པའི་མྱིང་སྤྱང་ཚད་ལྡན་ཐུག་དཔེ་
 ཁག་བཞི་བརྒྱུ་པར་མྱིག་བྱས་ནས་མྱིང་རྗེ་གི་སར་རྒྱལ་པོ་མི་ཡུལ་ལ་ཕྱོན་པ་ནས་
 མྱ་ཁིང་ལ་མ་ཕྱོན་བར་གྱི་མཛད་རྗེས་རྣམས་མ་ཡུས་པ་དང་འགལ་འབྲུལ་མེད་
 པར་ཀྱན་ལ་སྐྱོན་འབྲུལ་བྱ་རྒྱུའི་མཛད་རྗེས་རྒྱལ་པོ་མེ་ཡོངས་སྤྱབ་བྱེད་རྒྱུའི་
 ལས་འགན་ཡོངས་སྤྱུ་རྒྱར་ནས་ངལ་བ་ལོ་རོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་སྤྱད་ཁར། རྒྱལ་
 ཁབ་མྱེ་ནང་གི་མཁས་དབང་རྣམས་དང་སྟོན་སྤྱི་ཡང་ཡང་བྱས་པའི་མང་
 གཞིའི་ཐོག་དག་བཅས་དང་སྤྱི་མྱིག་ཐེངས་མང་བྱས་མཐར། ད་ལྟ་མྱིང་
 སྤྱང་གཅེས་བརྒྱུས་ཐུག་དཔེ་བཞི་བརྒྱུའི་ནང་གི་དེབ་གཉིས་པ་ལྟེ། «རྟ་རྒྱལ་
 བྱི་གསོལ་»ཞེས་པ་དངོས་སྤྱབ་པར་སྐྱོན་བྱེད་པའི་མཐུན་ཕྱེན་ཡོངས་སྤྱུ་འཛུམས་
 པས། གསན་ན་རྟ་བར་སྐྱོན་ལ་གཟིགས་ན་སྐྱོན་མར་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དབང་
 རབ་ཏུ་འགྲུག་པར་གདོན་མི་ཟེ།

མྱིང་སྤྱང་གཅེས་བརྒྱུས་དེབ་གཉིས་པ་«རྟ་རྒྱལ་བྱི་གསོལ་»ཞེས་པའི་
 བར་གཙུག་པོ་ལྟ་སྤྱུས་རྩ་བར་གྱི་མའི་ཡུལ་ལ་ཕྱོན་ནས་མྱིང་གི་ཡུལ་ལ་གྱི་མའི་རྟ་
 གཡང་པལ་པ་དག་དྲན་རྒྱ་ཚོད་པའི་སྤྱག་རོང་ཨ་ཁུ་ཁོ་སྤྱང་གིས་གྱི་མར་མྱིང་
 རྒྱག་པ་ལས། གྱི་མྱིང་གཉིས་པའི་དབང་གཡུལ་འབྱེད་དྲག་པོ་སྤྱང་ནས་
 མཐར་གྱི་མས་མྱིང་ལ་མཚོ་བཏགས་ཏེ་བྱས་བཀྱར་བྲན་མེད་པ་བྱས་ཏུང་།
 དེ་ཞིག་འདས་པའི་སར་མྱིང་གི་ཡུལ་ལ་གངས་སྐྱོན་ཆེན་པོ་སྤྱང་ནས་འདི་གའི་
 མཚོར་ས་བྱང་ལ་སྟོད་གོས་ཤར། དེའི་རིང་འདན་མས་ལྷ་ཡི་གཉེར་ཁ་བཞེས་
 པ་དང་ལྟ་སྤྱུས་རྩ་བར་རྒྱ་ཡི་ཚོང་པར་བསྐྱུལ་ནས་མྱིང་སར་ར་མཁར་ལ་སོགས་
 མྱིང་གི་ལྟ་མཁར་རྣམས་མེགས་པར་བཞེངས་ཏེ་བྱང་གི་མཚོར་ས་ནས་མྱིང་སོག་
 པའི་མྱིང་གི་ལྟ་ལྟེ་ས་སོང་བཞོས། འབྲུག་མ་ལ་སོགས་མྱིང་གི་མོ་སྐྱོན་རྣམས་
 འདན་གྱི་ཡུལ་ལ་བཅར་ཏེ་འདན་མའི་ནས་རྩོང་མྱིང་ལ་པལ། དེའི་རྗེས་

གནམ་མེད་པ་གཤམ་ཅི་བཞིན་ལྟ་སྟངས་རྩ་སྟེན་གྱི་རྒྱུ་ལྟར་དཔོན་ལ་ཉ་རྒྱུག་གི་
 འདོན་མཛད་དཀོས་པའི་ཕྱང་བསྟན་རྒྱུ་ལ་མཐོང་པས། རྩོམ་གྱི་སྒྲིལ་ད་
 རེས་ཀྱི་གཏང་མ་རང་ལ་ཐོབ་དེས་ཡིན་པར་བསམས་ནས་བརྟེན་དང་སྟོན་མོ་རྒྱ་
 ཆེན་བཤམས། རྒྱ་ཆ་ཞུས་སྟེ་དཔོན་གྱི་བཀའ་ལྟར་མང་ལྷན་འབྲུག་མོ་ལྟ་
 སྟངས་རྩ་གདན་འདྲེན་པར་མ་སྟངས་སྟུང་མདོར་མངགས། རྩོམ་སྟེན་པ་མཐོ་
 བའི་འབྲུག་མོར་རྒྱ་འབྲུག་གི་རྒྱུ་ལྟར་ལན་མང་མཛད། མ་ལུམ་འགོག་མོས་
 ལྟ་དང་དག་ལྟའི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟ་རྒྱུ་ཆོད་འཕེར་བ་བཟུང་སྟེ་ལྟ་
 སྟངས་རྩ་རྒྱུ་ལ། རྩོམ་དངོས་ཡོད་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲུག་ལྟ་རྟོགས་
 ལ་བརྟེན་ནས་རྩ་རྒྱུག་གི་རྒྱལ་ཁའི་གཏང་མ་རྩམས་བཞེས་པས་མཐར་ཁོང་
 གསེར་གྱི་རིན་པོ་ཆེར་མངའ་གསོ། དེ་ནས་སྤྱིང་དཀར་པོའི་བྱ་བ་ཐམས་
 ཅད་ལམ་འགྲོ་ཡོང་བའི་ཆེད། སྤྱིང་གི་སར་རྒྱལ་པོས་སྤྱིང་གི་གང་ཟག་པ་ཁྲ་
 མོ་སྟུན་དཔའ་རྒྱལ་དང་བཅས་པ་ལྟ་རི་རྒྱང་ཆེར་བསྐྱོང་ནས། ལྟ་བསང་ནས་
 མཁའ་ལ་བྱུག་འདྲེ་ཞིག་བཏང་། དེའི་ཆོ་བདུན་སྒྲུ་འགྲོང་ཟངས་རྩ་དཔམ་པོ་
 གནོད་ལྟེད་རྩ་ཡོང་བར་གེ་སར་རྒྱལ་པོས་ཐོད་མདའ་སྟངས་ཆམ་ལ་མཐོང་བ་
 ལ་སོགས་པའི་རྩ་མཆར་གཏམ་གྱི་ཐེང་བ་ལེགས་པར་གསལ་ལོ། །

དེ་བ་དེའི་ནང་དོན་གྱི་གོ་རིམ་བསྟར་པའི་ཐེང་བར་བསྒྲིགས་པའི་ཆར་
 གཞིའམ་གཞི་འཛིན་ས་དེ་གཙོ་བོ་རྒྱང་མཁན་གྲགས་པ་ལགས་ཀྱི་ཞལ་ལས་
 འབྲུངས་པའི་«འབྲུངས་སྤྱིང་»དང་། ཐེ་དགའི་པར་མ་ཅི་བཞིན་སྟོན་མོ་
 རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་ནས་པར་རྩ་བསྟུན་པའི་“རྩ་རྒྱུག་ཞོར་རྩ་ཆ་བདུན་”དང་།
 ཀན་སྤུ་མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་ནས་པར་རྩ་བསྟུན་པའི་«རྩ་རྒྱུག་རྒྱལ་.....
 འཛིག» ཀན་སྤུ་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་ནས་པར་རྩ་བསྟུན་པའི་.....
 «འཛིན་སྤྱིང་སྟེ་བསང་»བཅས་བྱས་པའི་ཆར་གཞིའི་རྟོག་གྲགས་པ་ལགས་ཀྱི་
 རིང་ལྷགས་དང་། སྤྱིང་གི་སར་རྒྱལ་པོའི་སྤྱ་ཆེ་གང་པོའི་མཛད་ཆེས་ཀྱི་གོ་

རིམ་རིམ་ལྟར་ཡིན་པའི་སྐོར་གྱི་སྤྱོད་མཆོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་ཚད་མར་འཛིན་ཁར་
 གྲུང་གོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་གི་མཁས་དབང་གདན་འདྲེན་གྱི་ཚོགས་
 འདུའི་ཚོག་གྱི་ཞིབ་པའི་སྤང་བུ་ལྟར་རྒྱུ་ཡང་གཅིས་བཀུས་དང་བརྒྱན་བུའི་
 བླ་དོན་འབྲེལ་ཆགས་ལ་སྦྱར་སྒྲིལ་དང་ཆད་ལྟག་མེད་པ་དང་། རྒྱུ་ལྟེན་གྱི་
 ཚོག་སྦྱར་དང་ཡུལ་མིང་ས་མིང་ལ་སོགས་དེ་བཙུག་མ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བའི་རལ་
 པ་ཆེ་ཙམ་སྤྱད་ཡོད། འདི་ལྟ་ན་ཡང་མེད་ལྟམ་འབྲུག་མོ་དང་གེ་སར་རྒྱལ་ལོ་
 གཉིས་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་ཅི་འདྲ་བུས་ནས་གཉིན་སྐྱིག་བུས་པའི་སྐོར་ལ་སྦྱར་
 མཁན་ཡགས་པ་ལགས་ཀྱི་«འབྲུང་ས་སྤྱིང་»དང་«རྟ་རྒྱལ་རྒྱལ་འཛིག་»ཅེས་
 པའི་སྤྱག་དཔེ་གཉིས་བར་གསུང་སྤངས་མི་འདྲ་བའི་ཁར། བླ་དོན་སྤྱོད་
 སྤྱུལ་ཚོགས་མིན་མི་འདྲ་བ་མ་ཟད། སྤྱུལ་མདོར་རྩོམ་གདན་འདྲེན་ཞུ་བར་
 འབྲུག་མོ་བཅར་སྐབས་ཀྱི་ཞིབ་པའི་བླ་དོན་ལ་འདྲ་བྱུང་པར་ཅུང་ཆེ་བ་ཞིག་
 འདྲུག་དེ་གཉིས་ལས་གང་ཞིག་ཆད་མ་ཡིན་པ་དང་གང་ཞིག་ལོར་བ་དེད་
 ཅེས་ཚོག་ཐག་གཅོད་དཀའ་ཁུང་བྱུང་བ་ཆེ་ཆུང་དང་གོང་འོག་འབྲེལ་ཆགས་
 ཡོང་བའི་རྩ་དོན་ལ་གཞིགས་ནས་འདིར་གཙོ་བོ་ཡགས་པའི་གསུང་ཚུལ་.....
 བསྐྱུངས་ནས་«རྟ་རྒྱལ་རྒྱལ་འཛིག་»གི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་བཞོད་ཅིང་།
 མཛུགས་བཟུའི་མཚམས་སུ་«འཛམ་སྤྱིང་སྤྱི་བསང་»སྦྱར་ནས་སྤྱིང་ཡུལ་དར་
 རྒྱས་དང་སྤྱོད་ཀྱིས་བཞེའི་དཔྱ་ཕྱི་མནན་པའི་དཔྱ་མིས་རྩ་ལྟས་མདོན་པར་དུ་
 མཚོན་གང་སྤྱབ་ཞུས་ཡོད།

གཞན་ཡང་«སྤྱིང་སྤྱང་གཅིས་བཀུས་»ཀྱི་ཡོངས་ཀྱི་སྤང་བུ་ལྟར་ལེུ་
 ཚད་མའི་མདུན་རྩོམ་ཚོགས་བཅད་ཤོ་ལོ་ཀ་རེ་སྦྱར་ནས་ལེུ་དེའི་བརྒྱན་བུའི་
 བླ་དོན་གཙོ་བོ་རྣམས་མདོ་ཙམ་བཟུན་སྤྱབ་པའི་རལ་བ་སྤྱད་ཁར། སྤྱོག་པ་
 སོ་རྣམས་ཀྱིས་བརྒྱུལ་ཚོས་རིང་མོ་དེའི་བླ་དོན་གང་ཁུང་ཞིག་ལ་གཟིགས་
 བདེའི་ཆེད་«སྤྱིང་སྤྱང་གཅིས་བཀུས་»ཀྱི་མགོ་ནས་མཛུགས་བར་གྱི་ཤོག་རོས་

གཤོན་པའི་དབྱ་ཅེར་དེ་བཟུ་མཆོན་དང་གཡམ་པའི་དབྱ་ཅེར་བདུན་ཆོག་ལས་
 ལྷུང་པའི་ནང་དོན་མདོར་བསྟུན་ཏེ་གྲིས་ནས་གོ་ཆོད་ལ་ཀྱན་གྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་མཛེས་
 པ་ཞིག་ཡོང་བཤམ་བྱས་ཤིང་ས་མིང་རི་མིང་དང་མི་མིང་ནམས་གཅིག་འབྱུར་
 བཟུ་པའི་མྱང་གཞིའི་ཐོག་སལ་སྐད་དང་སྤྱོད་ཆོག་ནམས་དོགས་མེད་ཀྱིས་
 དོར་ནས་སྟུམ་ནགས་དག་གསུམ་དང་བསྟུན་གང་སྤྱུང་བྱས་ཤིང་། སྤྱང་རང་
 གི་སྤྱུང་མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྗོད་སྒྲུབ་ཏེ། དཔེར་ན། དགའ་ལེ་སྟུག་ལེ།
 བརྗོད་སྒྲུབ་ཏེ། སྤྱང་རྟོ་སྟུག་ཏོ། གྲིགས་མེ་གྲིག་ཏེ་བྱ་ཤིང་སྤྱང་གི་
 ཆོག་ཉམས་མི་ཤོར་བའི་ཆེད་དུ་སོར་བཞག་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་གྲིག་པ་ཤོར་
 བཅམས་ཆོས་ཆེན་པོ་འདི་ཉི་ལྟ་བུ་ལེགས་པར་གྲིག་པའི་ཉམས་ཚུང་དེ་ཅམ་སྟུན་
 སྟུམ་ཆོགས་པོ་མེད་པ་དང་དབྱང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ལག་སོན་བྱུང་ཆད་ཉུང་དུ་གས་
 པའི་དབང་གིས་ད་དུང་སྟོན་དང་མ་འདང་བའི་ཆ་འབྱུང་གིས་པས་ན།
 མཁྱེན་པ་རབ་དུ་ཡངས་པའི་བྱ་ཆེའི་སྟོག་པ་པོ་ཆོས་སྤལ་སྤྱང་དང་དགེ་བའི་
 དགོངས་འཆར་འཛད་མེད་གཞན་ཅི་ཆུན་ཅི་བཞིན་སྟོན་པའི་དེ་སྟོན་དང་།
 བཅས། །

《ཤིང་སྤྱང་གཅེས་བདུས་》ལེགས་གྲིག་ཆོ་རྒྱུད་ནས་ལྷ་ཆོས་བཟང་པོར་སྦྱར།

2000. 08. 30